

Profesjonell nærhet

TEKST

Nina Strand

PUBLISERT 5. desember 2017

Redaksjonen sendte meg på reportasjetur til en hardt ME-rammet familie. Vi kjente til at mange med denne diagnosen føler seg mistrodd av hjelpetjenestene og av barnevernet. Nå hadde vi funnet en familie som ville fortelle om sine erfaringer som kulminerte i to barnevernssaker.

Vi har hatt mye kontakt på epost før jeg reiser. Jeg får vite at familiens motiv for å stille til intervju er å hjelpe andre i samme situasjon. Samtidig er de redde, skriver far i familien, og sender meg en rekke dokumenter fra saken i håp om at jeg skal forstå familiens situasjon. Vi diskuterer anonymisering og vinkling, og jeg forklarer at hvis det kommer anklager fra familien, må de det gjelder få svare i samme utgave som den journalistiske saken presenteres.

Det blir et sterkt møte med familien, og spesielt med 20-åringen Alise, som forteller konkret og nært om livet med årelange smerter, utmattelse og skuffelse over ikke å klare skolegangen og å miste vennskap med jevnaldrende. Aller verst var angsten for å bli skilt fra foreldre og søsken da barnevernet innstilte på det, forteller hun. Min journalistiske distanse slår sprekker. Det er umulig å ikke bli berørt.

Jeg kjenner på rollekonflikten. Jeg føler empati for mine intervjuobjekter. De åpnet opp, og fortalte meg om sine vondeste opplevelser. Neste skritt for meg er å kontakte partene som må få uttale seg: NAV, barnevernet, Fylkesmannen og en skolesjef. De har rett til å imøtegå familiens fremstilling og til å begrunne sine valg. For å kunne gjøre det, må familien frita dem fra taushetsplikten – de må fylle ut skjemaer og sende sin ID. Det blir min jobb å kontakte familien, og jeg vet det vil trigge angst og bekymring hos dem. De har vært i konflikt med både NAV og barnevernet, som nå skal kunne imøtegå deres fremstilling offentlig.

Som menneske føler jeg på at jeg setter dem i en vond situasjon, og at det er jeg som nå overlater dem til andres vurdering og fortolkning. Som journalist står jeg fullt inne for presseetikken: De anklagede må få svare. Saken blir bedre av det.

Er jeg uprofesjonell når jeg ønsker å være en omsorgsfull journalist? Etikkforsker Anita Ekeberg mener at empati med kilden ikke trenger å stå i motsetning til å være kritisk journalist. Men nærheten må ikke forveksles med intim fortrolighet, skriver hun i en vitenskapelig artikkel fra 2011. «Nærheten må snarere forstås som en profesjonell nærhet.» Jeg lytter gjennom lydfilen med familiens fortelling, og begynner skrivingen.

Jeg ønsker å gjenskape møtet med familien i teksten – og å vekke gjenklang hos leserne. Samtidig må saken få flere nyanser ved at de involverte får en stemme. Jeg tror det er i denne kombinasjonen utfordringene og styrken i journalistikken ligger. Samtidig vet jeg at noen ganger er det fristende å gå langt – kanskje for langt – inn på kildens banehalvdel for å få informasjonen man ønsker.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 55, nummer 12, 2017, side 1150

TEKST

Nina Strand, journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening